

Základní škola T.G. Masaryka Poděbrady

Očima pamětníků

Projekt žáků třídy IX. A
k 70. výročí založení školy

Jubileum - třeba jen desetileté - je vždy jakýmsi mezníkem života, pozastavením se nad minulostí, přehlídkou vykonané práce a zároveň dobou přání, slibů, předsevzetí. Také nyní po desetiletém trvání našich Masarykových škol pohlížíme zpět, vzpomínáme. Tak ten čas letí! Jako když se rukama tleskne, a deset let života je za námi. Vzpomínáme krásné slavnosti kladení základního kamene k nové budově měšťanských škol, vzpomínáme i slavnosti jejího otevření a odevzdání svému účelu. Vzpomínáme významných projevů při obou slavnostech, projevů, při nichž mluvil k nám ponejvíce duch a národní program našich velikánů Komenského, Palackého, Havlíčka, Masaryka. Vzpomínáme, do jaké míry byl vytýčený program plněn, vzpomínáme chvil radosti i zármutku a běd, které se na nás přivalily, práci znemožnily, život ubíjely. Těžké kroky dějin zanechaly také u nás své stopy. Ale vraťme se do doby štěstnější!

Neděle 29. srpna 1937, den slavnostního otevření naší školy, byla chvílí velkého sjednocení občanstva a důvěry v dobře vykonané dílo, radostnou událostí nejen pro město Poděbrady, ale i obce venkovské, které jsou připojeny do poděbradské újezdní školní rady a jichž děti navštěvují měšťanskou školu v Poděbradech.

Tehdejší předseda újezdní školní rady pan Antonín Mrskoš, zvěrolékař, který se velmi zasloužil o stavbu a úpravu školy, ocenil ve svém proslovu ochotnou spolupráci obecního zastupitelstva a občanstva, které dalo své mládeži školu, jež byla a je dosud chloubou města a jednou z nejmodernějších v okrese.

To jsou úvodní slova ředitelky dívčí měšťanské školy paní Antonie Novákové z Ročenky vydané v roce 1947 k oslavě 10letého trvání budovy. "Tak ten čas letí", povzdechla si tenkrát paní ředitelka. Nezbyvá než souhlasit. Mnoho generací žáků, učitelů i rodičů prošlo od té doby naší školou. V letošním roce si připomínáme již 70. výročí založení Masarykových škol v Poděbradech. Rozhodli jsme se proto zmapovat historii naší školy. Zajímali jsme se o archivní materiály, fotografie, dokumenty, vyzpovídali pamětníky. Tak vznikl náš projekt Očima pamětníků, který si v žádném případě neklade za cíl suplovat učebnice dějepisu. Šlo nám o to zachytit vzpomínky, připomenout atmosféru sedmi desítek let. Naučili jsme se při tom oslovit a vyzpovídat bývalé žáky, učitele, provozní i vedoucí pracovníky. Pochopili jsme, jak důležité jsou i zdánlivé maličkosti, jako je např. autorizace rozhovoru. Tento projekt je zároveň i rozloučením s naší školou. Pevně věříme, že v naší práci budou chtít mladší spolužáci pokračovat.

Kolektiv žáků třídy IX. A
Mgr. Jana Smíšková, třídní učitelka

HANA HARASINOVÁ

žákyně 1937 - 1939

Jaké byly v době, kdy jste chodila do školy, vztahy mezi žáky a učiteli?

Před pány učiteli a paní učitelkami byl veliký respekt. Čili byla ohromná kázeň.

Jaký byl váš ředitel?

Pan ředitel Pek byl přísný, ale velmi suverénní ředitel. Byl to jeden z učitelů, ze kterého měli snad všichni žáci strach čili byl od něho velký odstup.

Jak Vás základní škola připravila pro další studium?

Nějak zvláštně ne. Přijímací zkoušky nebyly, tak se rozhodovalo jenom podle toho, co obsahovalo vysvědčení. Takže ne nějaké zvláštní přípravy na studium.

Měly dívky a chlapci ve škole stejné postavení?

Dívky měly trochu nadvládu, přece jen to byly holky. Kluci byli slabší.

Existovaly fyzické tresty?

Nikoliv. Dostávaly se poznámky jako v dnešní době.

Za rozhovor děkuje Michal Čada a Martin Král

MGR. MARIE FERESHOVÁ

**žákyně 1959 – 1963 základní škola
1963 – 1966 SVVŠ**

Jak se podle Vašeho názoru změnila naše škola od doby, kdy jste do ní chodila?

Škola se změnila velice. Od roku 1959, kdy jsem sem začala chodit jako žákyňka, je téměř k nepoznání. Jiné je vybavení učeben, kabinetů, přibyla výpočetní technika, informační centrum, ale především velkou změnu zaznamenala škola přístavbou. Navíc v době mé školní docházky zde působila i střední škola.

Jaký byl váš nejzajímavější zážitek?

Vzpomínek je hodně. Mezi nejzajímavější patří například mnoho výletů, účast v soutěžích, tancování české besedy, účast na chmelových brigádách, psaní třídní kroniky (ta se uchovala dodnes). Většinu aktivit třídy iniciovala třídní učitelka Marta Macková a tehdejší ředitel školy Josef Burian.

Měla jste ve škole nějaké kamarády? Vídáte se dodnes?

Kamarády ze základní školy vídám pravidelně, jsou stále mými nejlepšími přáteli. U spolužačky, která žije v zahraničí, jsem strávila dovolenou. Pořádáme i třídní srazy, kde vzpomínáme na roky prožité v této škole.

Jak Vás základní škola připravila pro další studium?

Myslím, že velmi dobře. Na střední ani na vysoké škole jsem neměla žádné problémy. Navíc jsem si vybrala ke studiu na Pedagogické fakultě UK český a ruský jazyk, protože mým velkým vzorem byla právě učitelka těchto předmětů.

Jaké máte pocity, když se po letech ocitnete znovu v naší školní budově?

Výborné, neboť po sedmi letech, které jsem v této budově prožila jako žákyně a studentka, následovalo dvacet let, kdy jsem zde působila jako učitelka. K této škole mám tedy opravdu vřelý vztah.

**Za rozhovor děkuje Lucie Kolbabová, Lucie Procházková
a Karolina Štroblová**

VĚRA KURKOVÁ

vedoucí školní jídelny 1968 - doposud

V jakém roce jste začínala jako vedoucí kuchyně této školy?

Nastoupila jsem 1. září 1968, ale od toho dne jsem se pouze zaučovala. Teprve 1. října jsem začala pracovat na plný úvazek a jsem tu dodnes ☺ (směje se).

Kdo byl v té době ve vedení školy?

Ředitelem byl pan Burian, prvním zástupcem pan Bouček a druhého si už bohužel nepamatuji.

Jak byla jídelna v té době vybavena? A jak vypadala?

Kuchyň vypadala skoro stejně jako dnes, jen s dřevěnou podlahou. Byla místo nynější kanceláře na výdej lístků. Tam, kde se dnes vaří, stála tehdy zeď s okny na venkovní hřiště. Jídelna je stále stejná, na té se nic nezměnilo. Ve vybavení kuchyně byly pouze sporáky na uhlí, později plynové, nebyla myčka, vše se mylo ručně i těžké pánve atd.

Jaké byly v šedesátých letech Vaše pracovní podmínky, kolik jste připravovaly obědů a jaká byla jejich cena?

V práci jsem byla s kuchařkami už od 6 ráno, ale když někdo nemohl, tak jsme tu byly třeba už od 5 hodin, asi

do 15 hodin odpoledne. Byly jsme tu odpoledne tak dlouho, dokud jsme vše neumyly a neuklidily. Platy byly kolem 900,- Kčs měsíčně.

Obědy stály pro 1. stupeň 3 Kčs, pro 2. stupeň 3,20 Kčs a pro gymnázium a učitele 3,50 Kčs. Obědy se vydávaly dva, ale první oběd byl pouze pro 1. stupeň a druhé jídlo bylo pro ostatní. Pracovalo nás 8 - 9 kuchařek, které vydávaly denně kolem 900 - 1000 obědů.

Jak byli žáci spokojeni s obědy?

Žáci byli s obědy spokojeni, nevybíraví a vděční.

A otázka na závěr! Jaký byl váš nejzajímavější zážitek?

Když měly jednou žákyně hodinu vaření, tak u nás chtěly péct perníčky. Bohužel se jim stalo něco se sporákem a nikdo nečekal, co přijde. Ten sporák bouchl a vysklil okna v kuchyni. To byl asi ten největší zážitek!

Za rozhovor děkuje Kamila Honsová a Šárka Málková

VĚRA KELEOVÁ

žákyně 1964 – 1973 ZDŠ
1973 – 1977 gymnázium

Jak vypadala škola v době, kdy jste ji navštěvovala?

V přízemí byl 1. stupeň jako dnes, ale místo kabinetu zde sídlila školní ordinace zubního lékaře, v 1. patře se nacházelo gymnázium a nahoře ve 2. patře byl 2. stupeň. Jelikož měla škola málo učeben, vyučovaly se některé ročníky na různých místech v Poděbradech, např. ve vile Boreckých nebo u Hermanů. Dále zde nebyly šatny, protože nová část budovy ještě nebyla postavena. Měli jsme pouze háčky na oblečení a botníky, ale nikdy se neřešila ztráta nebo krádež. Škola byla vybavena přiměřeně své době. Nic nám nechybělo.

Jaké byly vztahy mezi učiteli a žáky?

Záleželo na každém učiteli. Pokud měl autoritu, respektovali jsme ho a hodiny nás i bavily. Zato u jedné paní učitelky jsme si dovolili mnohem více než v jiných hodinách. Bylo to stejné jako dnes.

Existovaly fyzické tresty?

Oficiálně byly zakázány, ale tolerovaly se. V 1. třídě, když někdo něco provedl, zeptala se paní učitelka, jestli chceme trest domů nebo „naplácat“ pravítkem. Samozřejmě si každý raději vybral pravítko, protože tak se to nedozvěděli rodiče. Doteď si pamatuji, jak jsme

stáli ohnutí přes stupínek a učitelka nás pleskla pravitkem přes zadek.

Jak jste byla spokojena se stravováním ve školní jídelně?

Myslím, že jídlo bylo v porovnání s dnešní situací stejné. Každý má své výhrady a tak i já.

Zejména si pamatuji jednu kuchařku, která byla vždy milá a dopřávala nám.

Kdo byl ve vedení školy?

Pamatuji, že ředitelem na základní škole zde byli pan Burian a pan Bouček a na gymnáziu pan Kabelka, který byl mimochodem skvělý matikář.

Jak jste vnímala přechod ze základní školy na gymnázium?

Nebyl nijak zásadní, jelikož jsem zůstala ve stejné budově a učitelé byli fajn. V té době nebyli žáci přijímáni podle průměru, ale musely se psát přijímací zkoušky. Také jsme si mohli podat přihlášky na dvě školy, což bylo dobré.

Za rozhovor děkuje Eva Formánková a Michaela Vanišová

MARTA KREUZOVÁ

zástupkyně ředitele 1981 - 1990

Jak se podle Vašeho názoru změnila naše škola od doby, kdy jste v ní pracovala?

Především prostory, ty se vám hodně zvětšily! Máte navíc vlastně celou přístavbu do dvora. Co přibýlo těch učeben, kabinetů nebo jídelna s kuchyní. Tam dřív bývalo hrozně málo místa. Nebo šatny, to my jsme měli jenom věšáky a přihrádky na boty. A asi nejvíc jsem zírala, co jste vymysleli s půdou. Tam, co jsme měli skladiště všeho možného a nemožného, jsou teď dvě moderní pracovny.

Jak se Vám tady líbilo?

Ve škole se mi líbilo. Ale když si vzpomenu ještě na dřívější dobu, než se postavila škola Na Valech, bylo tady málo učeben. Muselo se učit všude možné a ještě na směny. To si neumíte představit chodit do školy od osmi do půl jedné a další týden od jedné do půl šesté. Učilo se třeba na faře nebo na Žižkově za závorami, kde je teď Žirafa a V Aleji v takzvaných „školičkách“, ty už jsou dávno zbourané a stojí tam paneláky. No a tyhle děti musely do družiny zas úplně jinam na Žižkově. Tady mám fotku staré družiny. Dřív to bývalo skladiště, kanceláře stavbařů, když se na Žižkově stavělo, a potom se to předělalo na družinu. Děti se vždycky hnaly k botníkům a policím, aby se podívaly, jestli tam za noc přibýly myši bobky.

Jak byla škola v době vašeho působení vybavena?

To se vůbec nedá s touhle dobou srovnat. Třeba počítače, to před 17 lety vůbec nebylo. My jsme všechno dělali ručně. Když si vzpomenu, jak jsme se několik dní mořili s rozvrhy hodin! Na nástěnkách jsme museli přehazovat lístečky se jmény učitelů a s čísly tříd apod. Teď s tou moderní technikou je to určitě raz dva. Taky různé statistiky a hlášení se počítaly a přepisovaly ručně. Televize a přehrávače, to taky nebylo.

Jak jste byla spokojena se stravováním ve školní jídelně?

Já jsem byla vždycky dobrý strážník a všechno mi chutnalo. A to jsme měli jenom jedno jídlo. A na všechny kuchařky ráda vzpomínám.

Jaké máte pocity, když se po letech ocitnete znovu v naší školní budově?

No po letech - já sem vlastně chodím pravidelně každý rok na předvánoční posezení důchodců a na akademii. Vždycky se sem těším a při prohlídce školy žasnu, co zas máte nového. Takže pocity mám ty nejlepší.

Za rozhovor děkuje Eva Průchová a Kristýna Lahodová

MGR. RADKA MARTÍNKOVÁ

**učitelka 1988 - doposud, aprobace český jazyk –
občanská výchova**

**Jak se podle Vašeho názoru změnila naše škola od
doby, kdy jste do ní nastoupila?**

Škola neměla šatny, o velké přestávce se kroužilo v létě se svačinou po chodníku před školou a v zimě po chodbách. Učitelé ani žáci nemohli nosit na krku křížky, dívky nesměly mít nalakované nehty a být nalíčené. V budově nebylo sídlo ZUŠ. Po ukončení hodiny musel vyučující odvést třídu do další učebny.

Jak byla škola v době vašich začátků vybavena?

Žádné počítače, televize ani videa, natož kamerový systém. Používaly se ale kazetové magnetofony, gramofony, promítaly diapozitivy. Školní rozhlas škvrdlal, na tabuli se psalo křídou. Kabinety sice byly vybaveny starým nábytkem, ale všemi odbornými pomůckami používanými v té době. Parkety zakrývalo linoleum. Na odložení kabátů sloužily dětem věšáky před třídou. Během devadesátých let došlo k přístavbě pravé strany školy. Zlepšila se tak i naše stará školní jídelna, kde dřív bývalo jen jedno výdejní okénko v zadní části a málo míst na sezení. U velké tělocvičny byla místo prostřední šatny klec s náradím.

Existovaly tělesné tresty?

Ne. Dala jsem sice pár výchovných pohlazení, ale také jsem dostala jako žákyně za ucho od paní učitelky Škrabalové.

Měly dívky a chlapci stejné postavení ve škole?

Ano, to není zas tak dávno. Měli i stejné postavení jako dnes, ale ve škole se chovali zdrženlivěji. Nelíbali se na chodbách a neopírali se při tom o ředitelnu.

Stala se v době Vašeho působení nějaká zajímavá událost?

Jednoho dne ke mně přišel tatínek a řekl, že nebude svého syna nutit chodit do školy, když je právě v tom nejlepším věku.

Za rozhovor děkuje Michaela Nováková a Veronika Polívková

MGR. VLASTISLAV SÝKORA

**učitel 1986 – 1993, aprobace učitelství pro 1. stupeň
zástupce ředitele 1997 - doposud**

Jak vnímáte vztahy mezi učiteli a žáky?

Vztahy byly a jsou pořád stejné. Dobrý učitel má se žáky dobré vztahy a kantor s nedostatečnou pedagogickou způsobilostí má vztahy horší. Je však důležitá oboustranná spolupráce a upřednostňovat osobní a lidský přístup před formálním a odtažitým řešením. Vždy je možné vzájemné vztahy vylepšovat.

Kdo byl oblíbený učitel školy, na kterého rád vzpomínáte?

Pro jeho veselou povahu a optimismus jsem rád spolupracoval s panem učitelem Janem Mečřířem. A pro přímost, jasnost a tzv. nechození kolem horké kaše nemohu zapomenout na spolupráci ve vedení školy s paní zástupkyní Libuší Novákovou.

Jak byla škola vybavena v době, kdy jste začínal?

Vybavení školy se od roku 1986, kdy jsem zde nastoupil, výrazně změnilo k lepšímu. Zejména v oblasti výpočetní techniky se škola stala lídrem v širokém okolí - především díky panu řediteli Zítovi. Nešlo však jen o to, vybavit školu počítači, ale také je umět používat a znalosti přenést na žáky. Před rokem 1990 na škole

počítače neexistovaly. Jsem také rád za rekonstrukci tělocvičny, která by však potřebovala ještě jednu větší sestřičku. V poslední době se mění i další vybavení školy, jako jsou například nové lavice, moderní tabule, nábytek a jiné.

Jak jste spokojen se stravováním ve školní jídelně?

Nejde ani tak o kvalitu jídla, ale o pestrost. Pokud se ale na jednom místě stravujete skoro 20 let, není jednoduché se takovému strávnickovi zavděčit. Ale díky nabídce dvou jídel a salátům, které máme každý den možnost volit, si lze celkem dobře vybrat. Vždy je ale co zlepšovat.

Stala se nějaká významná událost během let, kdy pracujete v této škole?

Každý den je významná událost, zejména v místě, kde se soustředí více jak 500 lidí od šesti let až do velmi zralého věku. Ta nejvýznamnější událost však není hmatatelná. Je to vývoj. Člověk si ho uvědomí až po srovnávání konkrétních roků a shodných prvků. Pokud se vrátím do doby před dvaceti lety, kdy jsem v podstatě začínal, a představím si tehdejší lyžařský kurz... Nikdo se nedivil, že v okolí není vlek, děti si topily samy v kamnech, nejbližší telefon byl v restauraci asi 2 kilometry daleko, skvělé bylo, když někdo měl kazetový magnetofon, velká zábava byla kapesní svítilna ve tmě... A dnes? Mobilní telefon, přehrávače Mp3, digitální fotoaparáty, dataprojektor, nesrovnatelná lyžařská výzbroj a výstroj... A co bude za dalších dvacet let? ... Stále stejní žáci - hledající, zvědaví, zlobiví i milí, jen obklopeni jinou, možná lepší, technikou.

Za rozhovor děkuje Nikola Nováková a Martin Řehák